

Mateřídouška úzkolistá pravá

Thymus serpyllum L. emend. Mill. subsp. *serpyllum*

Stupeň ohrožení: C3

syn.: *Thymus angustifolius* Pers.

POPIS

Nízký, bazálně zdřevnatělý, špalírovitý polokeřík s dlouhými, plazivými a většinou kořenujícími stonky; hlavní plazivé stonky jsou zakončeny vegetativně, z ložských úseků vyrůstají vzpřímené a vystoupavé květonosné větve a vegetativní boční výhonky. Květonosné větve 2-7(10) cm vysoké, tupě čtyřhranné až okrouhlé, dokola pravidelně oděné krátkými, většinou dolu sehnutými chlupy. Listy na květonosných větvích stejného tvaru a velikosti (vyjma nejnižších - homofylie), (3)5-8(10) x (1)2-3(4) mm, přisedlé, úzce eliptické, úzce kopinaté až úzce obvejčité, tužší konzistence, naspodu s výraznější žilnatinou, báze a listový okraj až do 1/3 obrvený, listové čepele zpravidla lysé. Květenství hlávkovité. Kalich (3) 3,5-4 mm dlouhý, dokola s chlupy, horní kališní zuby široce trojúhelníkovité, obrvené. Koruna 6-7 mm dlouhá. Tvrdky mírně zploštěle kulovité, ca 0,6-0,8 mm dlouhé, světle hnědé. Kvete VII - IX. $2n = 24$.

EKOLOGICKÉ NÁROKY

Thymus serpyllum lze přiřadit k psamofyliním druhům nížin a pahorkatin. Roste na písčitých úhorech, dunách, na písčitých okrajích cest, v písčitých světlých suchých borech. Vyskytuje se již v počátečních stádiích osidlování písčitých skal, optima ale dosahuje v řídkých písčitých suchých travinách. Především ve společenstvech svazů *Koelerion glaucae*, *Corynephorion*, *Armerion elongatae*, *Festucion vaginatae*, *Festuco-Pinion sylvestris* a *Dicrano-Pinion*.

ROZŠÍŘENÍ

Nejbohatší populace rostou na jihovýchodní Moravě mezi Hodonínem a Bzencem. Rozptýleně v menších populacích roste ve východních Čechách, v nížinách severozápadních Čech, řidčeji na Třeboňsku, ojedinělé lokality jsou na jižní Moravě u Oleksovic a pod Pálavskými vrchy. Fytogeografické okresy: 2a., 4a., 4b., 5b., 6., 7a., 7b., 7c., 7d., 8., 9., 10a., 11a., 11b., 12., 13a., 15b., 15c., 16., 17a., 18a., 18b., 31a., 39., 45a., 51., 52., 53a., 55d., 61a., 61b., 68., 69a., 69b.

Ve střední Evropě se vyskytuje v typovém poddruhu. Těžiště rozšíření leží ve středoevropské a sarmatské oblasti středoevropské a na východě skandinávské květní oblasti. Ojediněle zasahuje na jižní Slovensko a do Maďarska.

PŘÍČINY OHROŽENÍ

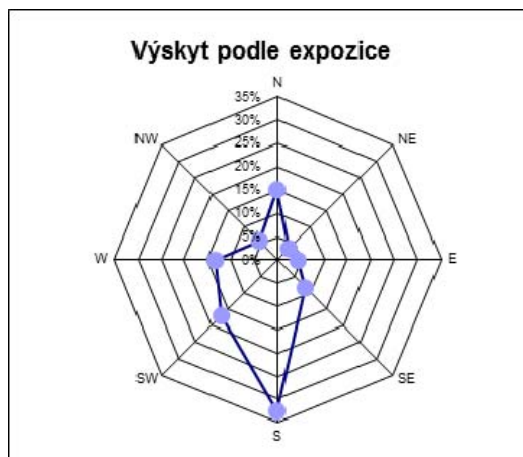
Zarůstání a humifikace písčín, rozorání lokalit a jiné antropogenní vlivy.

SEZNAM LITERATURY

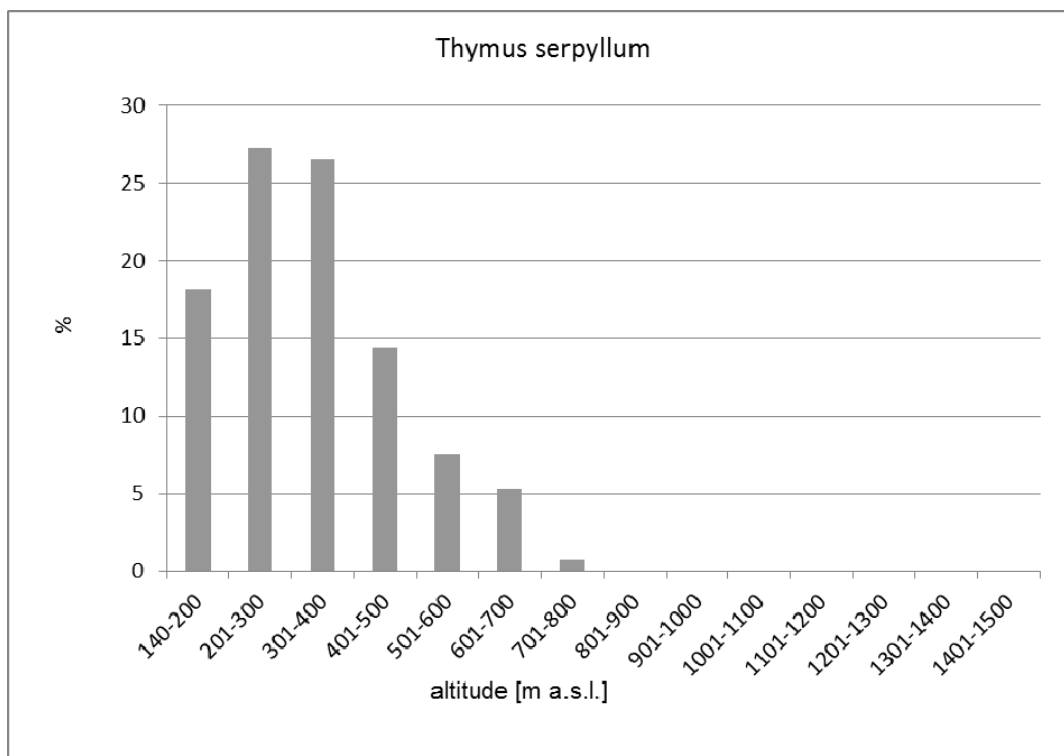
JALAS J., 1947. *Zur Systematik und Verbreitung der Fennoskandischen Formen der Kollektivart Thymus serpyllum L. em. Fr.* Acta Bot. Fennica, Helsinki, 39: 3-92

SCHMIDT P., 1969. *Zur taxonomischen Abgrenzung und Verbreitung von Thymus serpyllum L. em. Mill.* Wiss. Zeitschr. Martin-Luther-Univ. Halle-Wittenberg., math.-nat. Reihe, 18: 810-818

WEBER F., 1958. *Die Tschechoslowakischen Thymus-Arten und Opiz's Anteil an deren Erkennung.* In: Klášterský I. [ed.], Phillip Maximilian Opiz und seine Bedeutung für die Pflanzentaxonomie, 159-254, Praha

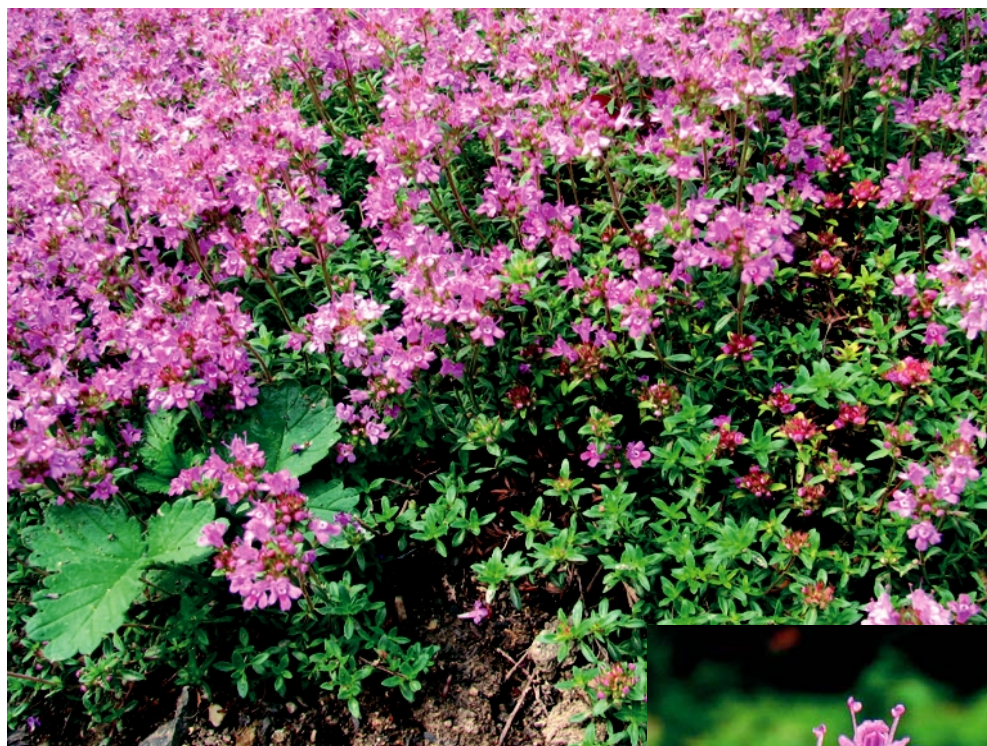

Výskyt podle nadmořské výšky

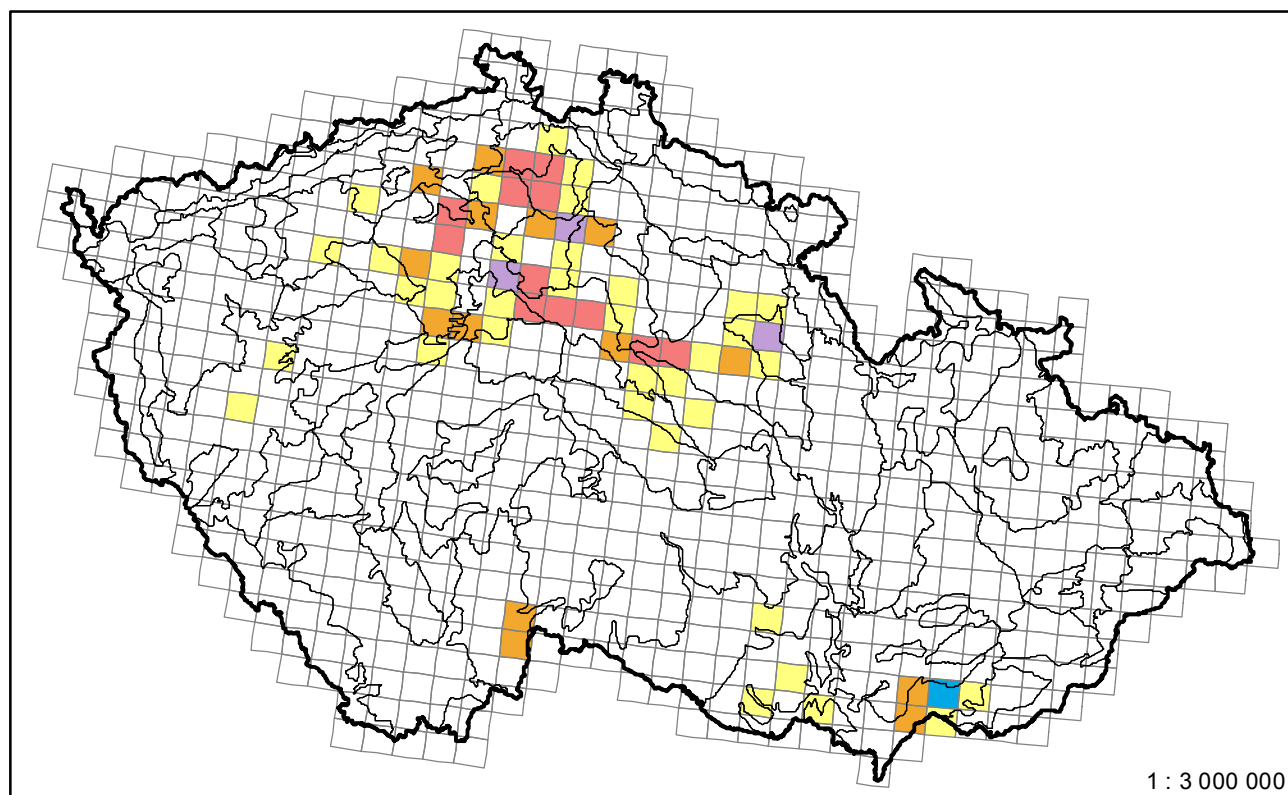

Výskyt podle SLT

	extreme			acid				trophic							humus enriched			water enriched			gleying			wet		turf
	X	Z	Y	M	K	N	I	S	F	C	B	W	H	D	A	J	L	U	V	O	P	Q	T	G	R	
9																										
8																										
7																										
6																										
5																										
4								1		4					2											
3								2		5						3										
2		2			2					4			1													
1	13	2		2	1			4			1					1										
0	2			4						2																

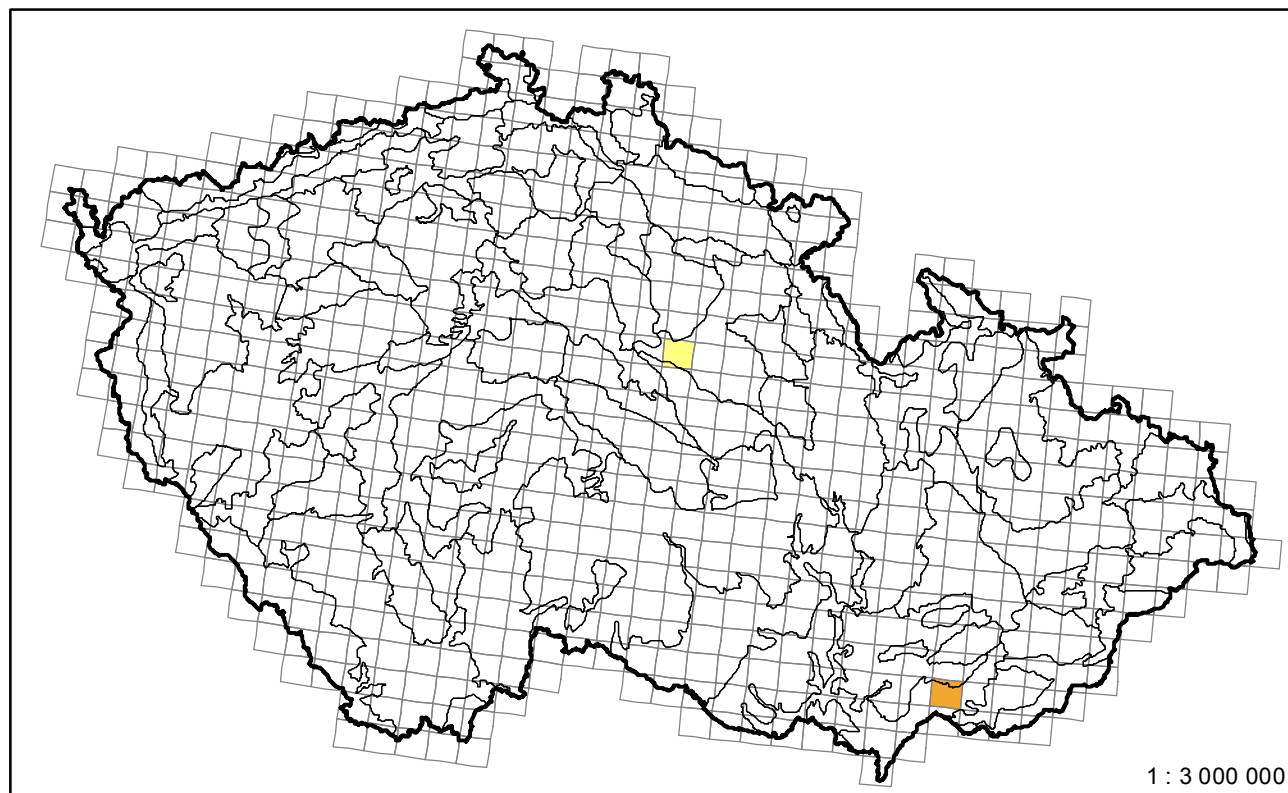

Výskyt do roku 2000

počet lokalit 1 - 2 3 - 5 6 - 10 11 - 19 43

Výskyt po roce 2001

počet lokalit 2 3